

органів в Україні : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 листоп. 2021 р.) / МВС України, ХНУВС. Харків, 2021. С. 19–22.

7. Селюков В. С. Застосування службових собак для розшуку зниклих безвісті дітей // Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України : зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 11 квіт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. С. 225–226.

Тимошко Павло Володимирович,
аспірант Навчально-наукового інституту
публічного права

НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ ЯК МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ (СТ. 271 КПК УКРАЇНИ) У ФОРМІ СПЕЦІАЛЬНОГО СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

У філософії під методом (грец. «*methodos*») – шлях дослідження та пізнання) розуміють спосіб організації практичного і теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями відповідного об'єкта [1, с. 275–276]. У тлумачному словнику під «методом» розуміється: спосіб пізнання, дослідження або виконання чогось; прийом або система прийомів, що застосовується в будь-якій галузі діяльності (науці, виробництві) [2, с. 523]. За загальномовним значенням «метод» – це спосіб пізнання; прийом або система прийомів, що застосовується в якій-небудь галузі діяльності, спосіб дії, боротьби тощо [3, с. 522].

Під час підготовки та проведення спеціального слідчого експерименту використовуються ряд методів пізнання, які мають різну сутність з точки зору використання під час їх застосування (як філософської категорії) – адже оперативні працівники сприймають оточуючу дійсність, отримуючи інформацію по акустичному каналу (опитування) та по оптичному каналу (спостереження, огляд). Але у процесі спеціального слідчого експерименту ці методи поєднуються у різних конфігураціях (в залежності від виконуваного завдання). Тобто, забезпечуючи заходи, які проводяться під час підготовки до проведення спеціального слідчого експерименту можуть полягати у проведенні ряду НСРД (зокрема, обстеження публічно не доступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України) [4], які є забезпечуваними у випадку виникнення необхідності застосування спеціальних технічних засобів у публічно не доступних місцях, а можуть мати опосередковане відношення щодо проведення

спеціального слідчого експерименту (зокрема, зняття інформації з каналів зв'язку (ст. 263 КПК України), виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України)); оскільки у процесі їх проведення отримується інформація, яка робить можливим та необхідним фіксацію злочинних дій саме шляхом проведення спеціального слідчого експерименту, наприклад виголошення вимоги що до надання неправомірної вигоди або згоди на її отримання.

Під час проведення спеціального слідчого експерименту, формально фіксується факт добровільного виконання особою певних дій, які складають об'єктивну сторону складу злочину, але у процесі його проведення може виникнути необхідність проведення ряду інших НСРД (як системи прийомів) без досягнення цілей яких досягнути цілей контролю за вчиненням злочину (у формі спеціального слідчого експерименту) неможливо, а саме:

- аудіоконтроль особи (ст. 260 КПК України) з метою фіксації розмов особи-об'єкта спеціального слідчого експерименту, оскільки наприклад передача предмета неправомірної вигоди без фіксації мети такої передачі (вчинення певних дій на користь вигодонадавача) не є злочином;

- відеоконтроль особи (ст. 260 КПК України) з метою фіксації дій особи-об'єкта спеціального слідчого експерименту оскільки наприклад особа може отримати предмет (неправомірної вигоди) без використання вербальних способів спілкування, а вказувати жестами або іншим невербальним способами згоду на його отримання;

- аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК України), з метою фіксації злочинних дій у випадку, якщо особа-об'єкт спеціального слідчого експерименту, використовує для передачі предмета (неправомірної вигоди), іншу особу, яка не відома оперативним працівникам і необхідно здійснити її прив'язку до суб'єкта злочину – службової особи, що досягається спілкуванням з «підставною» особою

- спостереження за річчю або місцем у публічно доступних місцях (ст. 269 КПК України), з метою фіксації

- спостереження за особою в публічно доступних місцях (ст. 269 КПК України) з метою процесу переміщення «підставної» особи та факту передачі нею предмета (неправомірної вигоди) – основному фігуранту (посадовій особі);

- установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу) (ст. 268 КПК України), наприклад на випадок необхідності контролю переміщення предмету (неправомірної вигоди);

Також під час проведення НСРД – контролю за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України) у формі спеціального слідчого експерименту засобами забезпечення є: заздалегідь ідентифіковані

(помічені) та/або несправжні (імітаційні) засоби; засоби кондиціональної техніки; пошукові засоби. Зазначені засоби мають неоднорідну, так би мовити, змішану правову природу, оскільки регулюється низкою норм матеріального права (ст. 43 КК України, ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [5] тощо), а результати їх застосування уповноваженими суб'єктами, також і процесуальними нормами (ст. 273 КПК України [4], міжвідомчі накази, інструкції тощо), тобто їх застосування оформлюється окремими документами. Що також свідчить про їх забезпечуючий характер відносно НСРД – контролю за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України) у формі спеціального слідчого експерименту.

Список використаних джерел

1. Сучасний тлумачний словник української мови : 60 000 слів / за заг. ред. докт. філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. Х. : ВД «ШКОЛА», 2007. 832 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. ; Ірпінь : «Перун», 2009. 1736 с.
3. Новий тлумачний словник української мови: у 3 т. / уклад.: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. [2-ге вид., виправл.]. К. : АКОНІТ, 2001. Т. 2 : К-П, 2001. 720 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітн. 2012 р. № 4651-VI. Голос України від 19.05.2012. № 90-91.
5. Про оперативно-розшукову діяльність. Закон України від 18 лют.1992. № 2135-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. ст. 303.

Тодоров Віталій Петрович,
аспірант Науково-дослідного
інституту публічного права

ПРАЦІВНИК ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

Відсутність єдиного тлумачення поняття «правоохоронний орган» у профільних законах негативно позначається на якості законодавчого регулювання правоохоронної діяльності в цілому, породило цілу низку суперечностей, плутанину та неузгодженість. Розглядаючи питання виокремлення службових осіб правоохоронних органів, як суб'єктів одержання неправомірної вигоди слід відзначити, що до правоохоронних органів відносяться ті, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції. Науковці вважають, що з